

Bilaga 4 Förslag till skyddsföreskrifter
för Vita Sannar ytvattentäkt, Melleruds
kommun

Bilaga 4 Förslag till skyddsföreskrifter för Vita Sannar ytvattentäkt, Melleruds kommun

Kund:

Melleruds kommun

Konsult:

AFRY (ÅF-Infrastructure AB)

Uppdragsledare: Anders Janson

Handläggare: Nina Wennström

Granskare: Johanna Myrland och Johan Lindberg

Datum: 2023-12-01

Innehållsförteckning

1	Föreskrifter för vattenskyddsområdet.....	4
	Petroleumprodukter och miljö- och hälsofarliga produkter	4
	Kemiska bekämpningsmedel.....	4
	Växtnäringsämnen	4
	Miljöfarlig verksamhet.....	5
	Avloppsvatten och dagvatten	5
	Avfall, förorenade massor och upplag	6
	Schaktningsarbeten	6
	Transporter på ytvatten	7
	Skyltning ⁷	
	Allmänna bestämmelser	7
	Definitioner	7
	Övergångsbestämmelser	11
2	Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna	11
	2.1 Överträdelse och påföljd	11
	2.2 Ikraftträdande	11
	2.3 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler	11
	2.4 Ersättning	12
	2.5 Tillsynsmyndighet	12
	2.6 Dispens.....	12
	2.7 Skyltning.....	12
	2.8 Anmälan om olyckshändelse	13
	2.9 Ny lagstiftning	13
	2.10 Övrig lagstiftning.....	13

1 Föreskrifter för vattenskyddsområdet

Petroleumprodukter och miljö- och hälsofarliga produkter

Primär och sekundär skyddszon

1 § Hantering av sammanlagt mer än 150 liter petroleumprodukter och andra miljö- och hälsofarliga produkter får inte ske utan tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för:

1. *transport*
2. *hantering i samband med akuta åtgärder för att trygga trafiksäkerhet eller framkomlighet på allmän väg*
3. *lagring av eldningsolja för uppvärmning av bostadshus, i pannrum eller annat utrymme inomhus som saknar golvvavlopp eller har avstängningsbar golvbrunn*
4. *lagring inomhus av obrutna förpackningar av konsumentstorlek för försäljning i detaljhandeln*
5. *tillfällig förvaring av en dagsförbrukning av drivmedel till arbetsfordon i drift och förvaringen sker med sekundärt skydd*
6. *förvaring av drivmedel i motordrivna fordon och i arbetsmaskiner som är i bruk, om det sker under uppsikt, och*
7. *hantering av maximalt 1 000 liter petroleumprodukter och andra miljö- och hälsofarliga produkter om lagringen sker påkörningsskyddat och med nederbördsskydd samt sekundärt skydd*

Kemiska bekämpningsmedel

Primär och sekundär skyddszon

2 § Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel av klass 1 och 2 utomhus får inte ske utan tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för:

1. *transport av bekämpningsmedel, och*
2. *punktbehandling för att utrota ohyra och skadedjur som innebär olägenhet för människors hälsa*

3 § Yrkesmässig jord- eller vattenslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.

4 § Kemisk ogräsbekämpning på banvall är förbjuden.

Växtnäringsämnen

Primär skyddszon

5 § Lagring av naturgödsel, rötrest, slam och pressvatten från ensilage utan tät anläggning är förbjuden.

6 § Hantering av naturgödsel på växtodlingsgårdar samt hantering av naturgödsel motsvarande en årsproduktion från fler än 5 djurenheter får inte ske utan tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för transport av naturgödsel.

7 § Yrkesmässig spridning av rörest, humanurin eller slam från avloppsreningsverk får inte ske utan tillstånd.

Miljöfarlig verksamhet

Primär och sekundär skyddszon

8 § Nyetablering av miljöfarlig verksamhet som är tillståndspliktig A-verksamhet enligt miljöbalken eller enligt förordning utfärdad med stöd av miljöbalken är förbjuden.

9 § Nyetablering av deponi är förbjuden.

10 § Nyetablering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig C-verksamhet enligt miljöbalken eller enligt förordning utfärdad med stöd av miljöbalken får inte ske utan tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för verksamheter eller åtgärder som, enligt tillsynsmyndighetens bedömning, inte utgör någon risk för vattenförorening, av sådan betydelse att den kan påverka möjligheterna till uttag och beredning av dricksvatten i Vita Sannars vattenverk.

11 § Brandövningsplatsverksamhet är förbjuden.

12 § Nyetablering av vattenbruksverksamhet är förbjuden.

Undantaget från förbudet är landbaserad vattenbruksverksamhet utan utsläpp av processavloppsvatten till ytvatten.

Tertiär skyddszon

13 § Nyetablering av deponi är förbjuden.

14 § Brandövningsplatsverksamhet är förbjuden.

Avloppsvatten och dagvatten

Primär och sekundär skyddszon

15 § Nyetablering av bräddavlopp eller nödavlopp för spillvatten med avrinning till ytvatten får inte ske utan tillstånd.

16 § Nyetablering av dagvattensystem med avrinning till ytvatten får inte ske utan tillstånd från följande områden:

1. allmän väg med total årsmedeldygnstrafik (ÅDT) som överstiger 2000 fordon
2. järnväg
3. industriområde

17 § Tvätt av motordrivna fordon och arbetsmaskiner med användning av avfettningsmedel, rengöringsmedel eller tvättmedel på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera i marken eller avledas till ytvatten utan föregående rening är förbjuden.

Avfall, förorenade massor och upplag

Primär och sekundär skyddszon

18 § Upplag av avfall, förorenade massor samt massor med okänt föroreningsinnehåll kräver tillstånd.

Undantaget från tillståndsplikten gäller för:

1. inert avfall,
2. trädgårdsavfall
3. organiskt växtmaterial
4. komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, som läggs i hushållskompost på den egna fastigheten
5. tillfällig uppläggning av schaktmassor bredvid ledningsgrav, om massorna inte bedöms vara förorenade

19 § Användning av avfall, förorenade massor eller massor med okänt ursprung eller okänt föroreningsinnehåll, för utfyllnad eller andra anläggningsarbeten, får inte ske utan tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för återfyllnad med uppgrävda massor, som inte misstänks vara förorenade och som varit tillfälligt upplagda i samband med akuta markarbeten.

20 § Lagring av farligt avfall kräver tillstånd.

Undantaget från tillståndsplikten gäller för:

1. lagring av farligt avfall från den egna verksamheten eller från hushållet, om lagringen sker i nederbördsskyddade utrymmen utrustade med sekundärt skydd som rymmer hela den lagrade volymen

21 § Upplag av asfalt, oljegrus, och kemiska halkbekämpningsmedel kräver tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för asfalt och oljegrus som läggs upp tillfälligt i samband med akuta markarbeten.

Schaktningsarbeten

Primär skyddszon

22 § Schaktningsarbeten på land, omfattande mer än 400 m² får inte ske utan tillstånd.

Undantag från tillståndsplikten gäller för:

1. akuta schaktningsarbeten som är nödvändiga för att trygga trafiksäkerhet, framkomlighet på allmän väg eller dammsäkerhet, och

2. akuta schaktningsarbeten som är nödvändiga för att trygga vatten- eller elförsörjning, avloppshantering eller tele- eller IT-kommunikation.

Transporter på ytvatten

Primär skyddszon

23 § Inom primär skyddszon i Vänern är följande förbudet:

1. start eller landning på sjö med sjöflyg
2. tävling med motordrivet fordon

Undantag från tillståndsplikten enligt punkten 2 gäller för fisketävling.

Skyltning

Alla zoner

24 § Inom vattenskyddsområdet får vattentäktens huvudman ta annans mark i anspråk för att sätta upp informationsskyltar om vattenskyddsområdet.

Allmänna bestämmelser

25 § Dessa föreskrifter utgör inte hinder för den hantering, de åtgärder och den verksamhet som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av den kommunala vattentäkten och vattenverket.

26 § Ansökan om tillstånd enligt dessa föreskrifter ska göras till tillsynsmyndigheten.

27 § Dispens från förbud enligt dessa föreskrifter kan efter skriftlig ansökan medges av tillsynsmyndigheten, under förutsättning att sökanden kan styrka att den sökta dispensen inte motverkar syftet med föreskriften och att det finns särskilda skäl för en dispens.

28 § Tillstånd enligt dessa skydds föreskrifter krävs inte om verksamheten eller åtgärden har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt miljöbalkens 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken. Vidare krävs inte tillstånd om den reglerade användningen (åtgärden) är prövad, eller kommer att prövas med stöd av väglagen (1971:948), lag om byggande av järnväg (1995:1649), ellagen (1997:857) eller annan författning som förutsätter miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken.

Definitioner

29 § I dessa föreskrifter avses följande:

Arbetsmaskiner: Alla maskiner som inte är fordon och som drivs med flytande bränsle eller innehåller oljor. Arbetsmaskiner kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk m.m.

Avfall: Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Dagvatten: Tillfälliga flöden av till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten som inte tränger ned i marken utan avrinner på markytan.

Deponering: Bortskaffa avfall genom att lägga det på en deponi. Med deponi avses en upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden. Som deponi räknas inte en plats där avfall:

1. lastas om för att förbereda det för vidare transport till en annan plats där det ska behandlas,
2. lagras innan det återvinns, om lagringen sker för en kortare period än tre år, eller
3. lagras innan det bortskaffas om lagringen sker för en kortare period än ett år

Djurenhet: Med en djurenhet avses:

1. en mjölkko eller sinko, inklusive kalv upp till en månads ålder,
2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder,
3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre,
4. tre suggor eller betäckta gyltor, inklusive smågrisar upp till tolv veckors ålder,
5. tio slaktsvin, obetäckta gyltor eller avelsgaltar, tolv veckor eller äldre,
6. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder,
7. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar,
8. etthundra kaniner,
9. etthundra värphöns eller kycklingmödrar, sexton veckor eller äldre,
10. tvåhundra unghöns upp till sexton veckors ålder,
11. tvåhundra slaktkycklingar,
12. etthundra kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder,
13. femton strutsfåglar av arterna struts, emu eller nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder,
14. tio får eller getter, sex månader eller äldre,
15. fyrtio lamm eller killingar upp till sex månaders ålder, eller
16. i fråga om andra djurarter, det antal djur som har en årlig sammanlagd utsöndring motsvarande 100 kilogram kväve eller 13 kilogram fosfor i färskt träck eller urin.

Farligt avfall: Avfall klassificerat som farligt enligt gällande bestämmelser i miljöbalken med förordningar.

Förorenade massor: Massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt, det vill säga från ett område, en deponi, mark grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalt överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning. Alternativt, om riktvärden saknas, lokal eller regional bakgrundshalt på platsen inom vattenskyddsområdet som är aktuell för åtgärden.

Hantering: Verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden inklusive spridning.

Huvudman: Ansvarig för den allmänna vattenförsörjningen för vattentäkten.

Inert avfall: Avfall som:

1. inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar, löses upp, brinner eller reagerar fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt,
2. inte bryts ner biologiskt eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med på ett sätt som kan orsaka skador på miljön eller människors hälsa, och
3. har en total lakbarhet, ett totalt föroreningsinnehåll och en ekotoxicitet hos lakvattnet som är obetydlig och inte äventyrar kvaliteten på yt- eller grundvatten.

Industriområde: Planlagt område för industri, logistik, partihandel samt lagring och hantering av avfall.

Jord- eller vattenslagning: Förvaring av plantor som är behandlade med kemiska bekämpningsmedel, i jord eller i vatten, i väntan på att de ska planteras.

Kemiska bekämpningsmedel: Kemiska produkter innehållande växtskyddsmedel och biocider som är avsedda att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. I begreppet inkluderas träsäddningsmedel. I dessa föreskrifter betraktas kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel som kemiskt bekämpningsmedel.

Miljöfarlig verksamhet: Med miljöfarlig verksamhet avses:

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i punkt 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Miljö- och hälsofarliga produkter: Kemiska produkter klassificerade och märkta som farliga, enligt gällande CLP-förordning, eller enligt tidigare gällande föreskrifter KIFS 2005:7, eller enligt framtida bestämmelser med motsvarande innebörd, samt andra

produkter med dokumenterat miljö- eller hälsofarliga egenskaper vid utsläpp till vatten. Undantag från denna definition gäller för produkter inom faroklasserna aerosoler, brandfarliga gaser, gaser under tryck och farligt för ozonskiktet samt för ämnen och beredningar som av tillsynsmyndigheten bedöms sakna negativa effekter på yt- eller grundvatten ur dricksvattensynpunkt. Exempel på miljö- och hälsoskadliga kemiska produkter är lösningsmedel och båtbottnfärg samt kemiska produkter innehållande högfluorerade ämnen (PFAS).

Naturgödsel: Gödsel från djur (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel, urin och vom innehåll).

Nederbördsskydd: Tak och väggar eller motsvarande anordning som skyddar mot nederbörd. Dubbelmantlade cisterner anses vara nederbördsskyddade.

Nyetablering: Med nyetablering avses påbörjande eller anläggande av ny verksamhet, men begreppet innefattar inte att ändra eller utvidga en befintlig anläggning.

Petroleumprodukter: Produkter som framställs av råolja genom bearbetning i oljeraffinaderier. Omfattar exempelvis bensin, diesel, eldningsolja, fotogen och gasol samt basoljor för olika smörjmedel som till exempel motoroljor, turbinoljor, hydrauloljor och smörjfett. Här innefattas även spillolja.

Punktbehandling: Behandling med en metod som medför att bekämpningsmedlet inte sprids utanför det avsedda objektet för bekämpningen.

Sekundärt skydd: Med sekundärt skydd avses anordningar enligt punkterna 1–5 nedan som säkerställer att hela mängden av det hanterade ämnet eller produkten kan samlas upp:

1. Invallning för enskild cistern eller behållare.
2. Invallning som är gemensam för flera cisterner eller behållare.
3. Dubbelmantlade rörledningar.
4. Dubbelmantlade cisterner och behållare.
5. Rum som saknar golvbrunn, alternativt har tätgjord golvbrunn, och kan inrymma hela den lagrade volymen vid läckage utan att läckage når mark eller vattendrag.
6. Annan anordning som säkerställer att hela mängden av det hanterade ämnet eller produkten kan samlas upp.

Det sekundära skyddet utgörs av ett tätt material som är beständigt mot avsett ämne eller produkt.

Schaktningsarbete: Sänkning av markytan, det vill säga att åstadkomma en grop i marken, eller utjämnande av nivåskillnader inom ett område.

Trädgårds- och parkavfall: Biologiskt nedbrytbart växtmaterial.

Tillfällig uppläggning: Uppläggning under pågående arbete kortare tid än tre månader.

Under uppsikt: Med förvaring av drivmedel i bränsletankar i fordon och arbetsmaskiner under uppsikt avses uppställning på gårdsplan eller i garage i anslutning till bostadsfastighet eller i anslutning till verksamhetslokal som bemannas av personal på

normal arbetstid. Avställda fordon eller fordon med reparationsbehov (liknande skrotbilar) anses inte vara under uppsikt.

Upplag: Plats på land eller i vattnet för uppläggning och förvaring av förorenade ämnen, avfall, förorenade massor, massor med okänd miljöstatus eller andra förorenade produkter. Upplaget har inte karaktären av en deponi.

Vattenbruksverksamhet: Odling av fisk, kräftor, skaldjur och vattenväxter (alger).

Yrkesmässig: Såväl fysiska som juridiska personer kan bedriva yrkesmässig verksamhet. För att någon ska anses bedriva yrkesmässig verksamhet förutsätts att verksamheten har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivt fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär.

Övergångsbestämmelser

1. En verksamhet som bedrivs vid ikraftträdandet av dessa skyddsföreskrifter och som tidigare inte har varit förbjuden, men blir förbjuden genom skyddsföreskrifterna, får utan hinder av förbudet fortsätta att bedrivas i oförändrad omfattning fram till dagen två år efter ikraftträdandet. Därefter får verksamheten inte bedrivas.
2. En verksamhet som bedrivs vid ikraftträdandet av dessa skyddsföreskrifter och som tidigare inte har varit tillståndspliktig, men blir tillståndspliktig genom skyddsföreskrifterna, får fortsätta att bedrivas utan tillstånd fram till dagen två år efter ikraftträdandet. Därefter får verksamheten endast bedrivas om en ansökan om tillstånd har getts in och tillståndsmyndigheten inte beslutar någonting annat.

2 Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna

2.1 Överträdelse och påföljd

Bestämmelser om straff vid överträdelse av dessa föreskrifter finns i 29 kap. miljöbalken om inte ansvarsbestämmelser finns utfärdade i annat sammanhang.

2.2 Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från det datum beslutsmyndigheten beslutar om att fastställa skyddsföreskrifter och vattenskyddsområde. Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

2.3 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om

en vattentillgång utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

2.4 Ersättning

De föreslagna skyddsföreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. Om en sakägare anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan krav om ersättning framföras. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Talan om ersättning eller inlösen förs i mark- och miljödomstolen enligt 31 kap. miljöbalken.

2.5 Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen har enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ansvar för tillsynen i fråga om vattenskyddsområden som beslutats av länsstyrelsen. Länsstyrelsen får överlåta uppgiften att utöva tillsyn till en kommunal nämnd.

2.6 Dispens

Om det föreligger särskilda skäl kan tillsynsmyndigheten medge dispens från föreskrifterna enligt 7 kap. 22 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan tillsynsmyndigheten föreskriva särskilda villkor som anses nödvändiga för att undvika att vattentäkten förorenas. Dispens får enligt 7 kap. 26 § miljöbalken endast meddelas om det är förenligt med vattenskyddets syfte.

2.7 Skyltning

Om skyltar eller stängsel behöver sättas upp enligt dessa föreskrifter får annans mark tas i anspråk för detta. Där väg passerar gräns till skyddsområdet och längs med vägar som passerar genom skyddsområdet ansvarar huvudmannen för vattentäkten för att det sätts upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. För uppsättning av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av vägghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen. Utformningen av skyltar bör följa rekommendationer från Naturvårdsverket.

Vid platser där risken för förorening av vattentäkten är särskilt stor, t.ex. vid en befintlig verksamhet eller vägkorsning nära uppströms vattentäktens intagspunkt, ska skyltar sättas upp som upplyser om vattenskyddsområdet.

Sjöfartsverket ska kontaktas före uppsättning av skylt vid farled.

Ytterligare krav på skyltning krävs enligt annan lagstiftning, bland annat för lagring av brandfarlig vätska.

2.8 Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, som läckage eller spill, som utgör en risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112.

2.9 Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställs efter detta beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade skyddsföreskrifter.

2.10 Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt här meddelade skyddsföreskrifter innebär ingen befrielse från eventuella krav på prövning enligt, eller efterlevnad av, annan lagstiftning.